

Efterløn

Flere udskyder efterlønnen

På trods af et massivt opadgående demografisk pres er antallet af efterlønsmodtagere faldet kraftigt de seneste år. Manglen på arbejdskraft har fået virksomhederne til at holde på de ældre medarbejdere. Selv under krisen er antallet af efterlønsmodtagere faldet. Det er en glædelig udvikling, som kan være med til at løse holdbarhedsproblemet.

af Arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**

19. oktober 2010

Analysens hovedkonklusioner

- Siden 2007 er antallet af efterlønsmodtagere faldet fra ca. 140.000 til under 125.000. Faldet sker til trods for, at der fra 2007-2009 har været et massivt opadgående demografisk pres på ca. 7.000 personer.
- Udviklingen afspejler, at der i flere omgange er lavet reformer og ordninger, som øger incitamentet til at blive på arbejdsmarkedet. Derudover har manglen på arbejdskraft før krisen fået virksomhederne til at holde på de ældre medarbejdere.
- Også i løbet af krisen er antallet af efterlønsmodtagere faldet støt, hvilket er overraskende, men også meget glædeligt.
- Udviklingen afspejler, at hvis der er behov for, at folk bliver på arbejdsmarkedet, er de også villige til det, hvis chefen beder om det. Det viser også, at virksomhederne har et stort ansvar for at skabe et godt arbejdsmiljø, så de ældre ønsker at fortsætte på arbejdsmarkedet.

Kontakt

Arbejdsmarkedsøkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

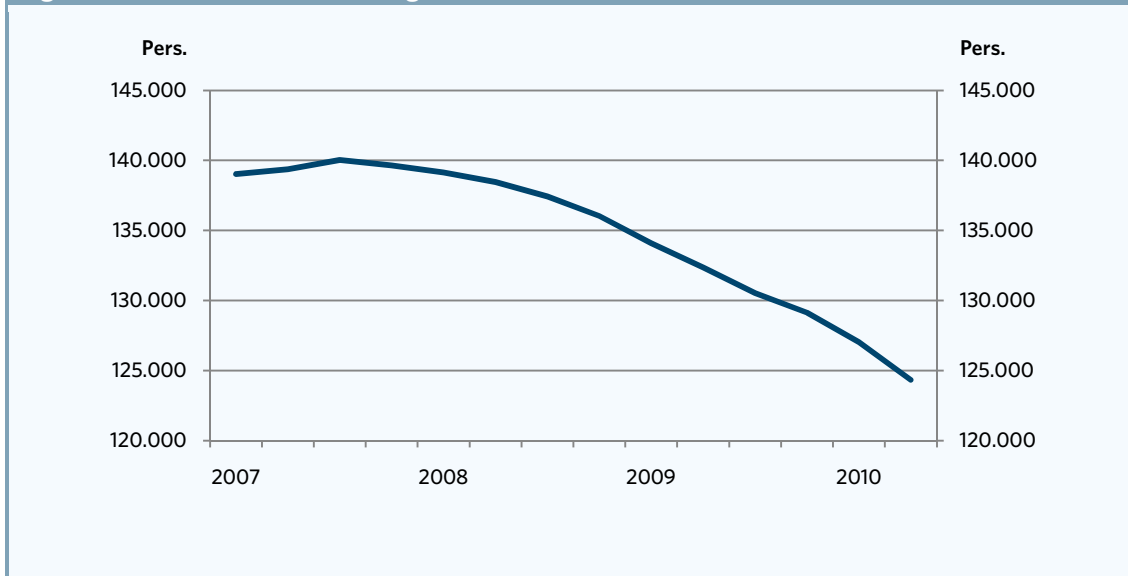
Pressemedarbejder
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Flere udskyder efterlønnen

Siden 2007 er antallet af efterlønsmodtagere faldet støt. Det viser figur 1. I 2007 var der ca. 140.000 efterlønsmodtagere - i dag er der lidt under 125.000 (sæsonkorrigeret).

Antallet af efterlønsmodtagere falder fortsat støt, og tendensen er tiltagende. Det sidste kvartal er antallet af efterlønsmodtagere faldet med 2.500 personer, og det seneste år er antallet af efterlønsmodtagere faldet med ca. 8.000 personer.

Figur 1. Antallet af efterlønsmodtagere siden 2007

Anm.: Tallene er sæsonkorrigerede.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Det er meget overraskende set i lyset af, at der frem til i år har været et **opadgående** demografisk træk i antallet af efterlønsmodtagere, og at det først er fra i år, at demografien tilsiger, at antallet skal begynde at falde lidt. Som det ser ud nu, kommer antallet af efterlønnere til at falde mere i 2010, end demografien tilsiger.

Det er også en **meget** glædelig nyhed – det betyder, at de ældre i løbet af krisen ikke ser ud til at have tabt fodfæste på arbejdsmarkedet, hvilket mange har været bekymret for, at de ville. Ældre har ikke som udgangspunkt en højere risiko for at blive fyret, men hvis de først fyres, har de markant sværere ved at finde arbejde igen sammenlignet med andre.

En af forklaringerne på, at antallet begyndte at falde i 2007 og 2008, er, at der forud for krisen var mangel på kvalificeret arbejdskraft, hvorfor arbejdsgiverne gennem bl.a. seniorordninger gjorde meget for at holde på dem. Det er den indsats, vi sandsynligvis ser frugterne af nu. Dog kan man frygte, at den indsats som følge af krisen er blevet droppet ned igen.

Derudover er der i flere omgange lavet reformer og ordninger, som har øget incitamentet til at blive på arbejdsmarkedet, hvilket også har spillet ind. Det gælder f.eks. efterlønsreformen fra 1998 og Jobplan 1.

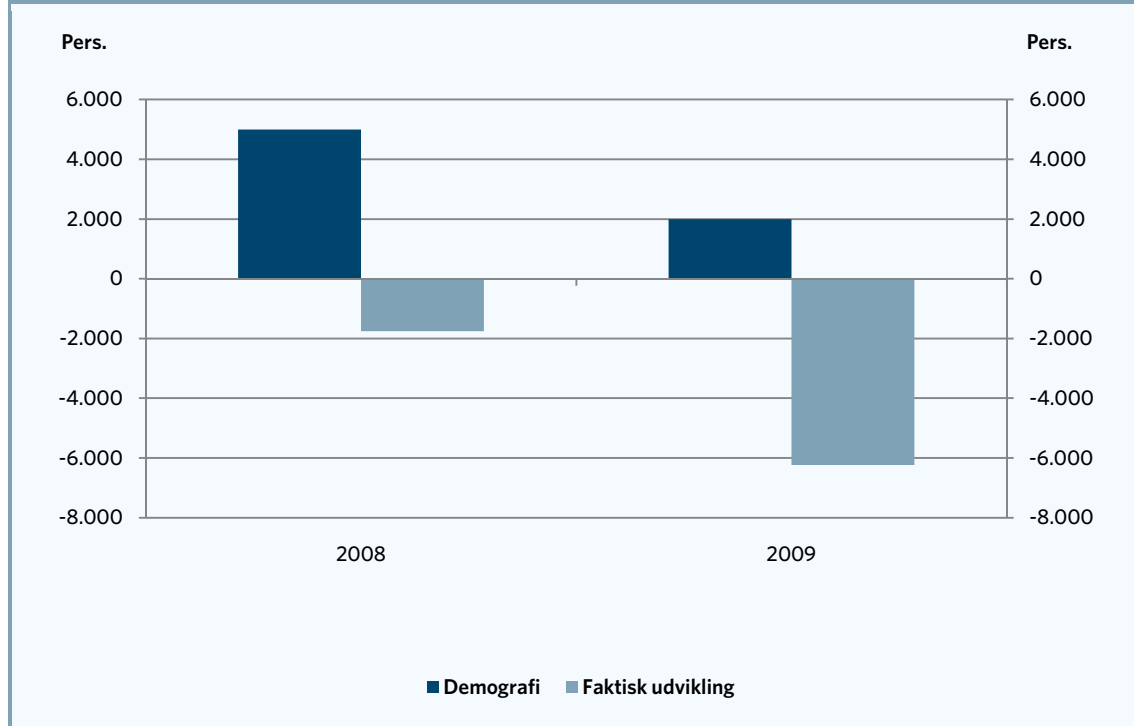
Endelig kan der være nogen, som pga. formuetab i forbindelse med finanskrisen via egen opsparing eller friværdien i boligen har valgt at fortsætte på arbejdsmarkedet.

Antallet af efterlønnere skullet være steget markant

Udviklingen i antallet af efterlønsmodtagere er bemærkelsesværdig, ikke mindst i lyset af, at den befolkningsmæssige udvikling tilsiger, at antallet skullet være steget siden 2007. Det fremgår 2.

Iflg. den demografiske udvikling skulle antallet fra 2007-2009 være steget med 7.000 personer, men antallet er faktisk faldet med næsten 8.000 i perioden. Arbejdsmarkedsdeltagelsen er altså øget med hele 15.000 personer.

Figur 2. Udviklingen i antallet af efterlønnere sammenlignet med demografien

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og egne beregninger.

Først i 2010 tilsiger den demografiske udvikling, at antallet af efterlønnere skulle falde, og det blot med ca. 2.000 personer. Hvis man antager, at antallet af efterlønnere er uændret de sidste to kvartaler af 2010, falder antallet af efterlønsmodtagere med ca. 6.500 for 2010 som helhed – altså mere end den befolkningsmæssige udvikling tilsiger.¹

At antallet af efterlønnere er faldet i løbet af de gode år før finanskrisen, er i historisk sammenhæng ikke så overraskende – gode tider får ofte ældre til at blive længere tid på arbejdsmarkedet, men at antallet af efterlønsmodtagere er fortsat med at falde på trods af den demografiske udvikling både i 2009 og sandsynligvis også i 2010 er både overraskende og glædeligt.

Både Finansministeriet og Det Økonomiske Råd har tidligere lavet undersøgelser, som viser, at tilbage-
trækningstilbøjeligheden øges, hvis man som ældre rammes af arbejdsløshed. Det fremgår af tabel 1, som viser mer-sandsynligheden for overgang til efterløn som følge af ledighed.

¹ De seneste tal fra Arbejdsdirektoratet tilsiger at antallet af efterlønsmodtagere også faldt i 3. kvartal 2010.

Som det fremgår, stiger sandsynligheden for at gå på efterløn markant i tilfælde af ledighed. Hvis eksempelvis man som ældre rammes af langtidsledighed, fordobles sandsynligheden for, at man til sidst trækker sig tilbage på efterløn. Det Økonomiske Råd har endda estimeret, at ældres sandsynlighed for at trække sig tilbage på efterløn femdobles, hvis man rammes af ledighed i året.

Tabel 1. Mer-sandsynlighed for overgang til efterløn som følge af ledighed	
Finansministeriets undersøgelser	
Korttidsledighed	Knap 1½ gang
Langtidsledighed	Godt 2 gange
Det Økonomiske Råds resultater	
Ledighed i året	Godt 5 gange
Arbejdssted reducerer antal medarbejdere	Godt 1,3 gange
Arbejdssted nedlægges	Knapt 2 gange

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Længere tid på arbejdsmarkedet, juni 2003 og Det Økonomiske Råd, Dansk Økonomi, forår 2003.

Ældre har som udgangspunkt ikke større risiko for at blive fyret end andre aldersgrupper, men hvis de ældre først bliver fyret, har de ofte sværere ved at finde arbejde end de unge. AE's undersøgelser viser f.eks., at for ældre mellem 55-59 år er andelen, som har fundet arbejde igen inden 8 uger ca. 20 pct. lavere end andelen for unge under 30 år.

Store samfundsgevinster af at udskyde tilbagetrækningen

I september offentliggjorde ældresagen en analyse, hvoraf det fremgik, at hvis ens chef ytrede ønske om, at man som ældre medarbejder fortsatte med at arbejde, udskød de ældre medarbejdere i gennemsnit deres planlagte tilbagetrækning med hele to år. Selv hvis arbejdsgiveren blot udtrykte ønsket generelt i virksomheden, blev den planlagte tilbagetrækning i gennemsnit udskudt med 1½ år.

Udviklingen de seneste år viser derfor, at hvis der er et behov for, at ældre medarbejdere fortsætter på arbejdsmarkedet, er der også en vilje til det fra medarbejdernes side.

I vismandsrapporten fra juni 2010 fremføres det, at hvis alle udskyder deres tilbagetrækning med bare ét år, øges arbejdsstyrken med 50.000, og holdbarheden på de offentlige finanser forbedres med hele 9 mia. kr.

Det understreger, at der er store samfundsgevinster at hente, hvis arbejdsgiveren aktivt søger at holde på sine ældre medarbejdere. Det kan arbejdsgiverne opnå gennem seniorordninger og et forbedret arbejdsmiljø, som ikke nedslider medarbejderne.

Derudover kan man overveje et mere fleksibelt system, som tillader folk at arbejde mere, selv om de modtager efterløn.

Desværre kan man godt frygte, at indsatsen for at holde på de ældre medarbejdere er blevet neddroppet i løbet af krisen, hvor problemet ikke har været manglen på arbejdskraft, men manglen på job. Det er dog meget vigtigt, at indsatsen for at holde fast i de ældre medarbejdere ikke nedprioriteres, så de seneste års meget positive udvikling ikke går tabt.